

זמני השבת בפינסק:

הדלקת נרות: 16:30

שחרית: 9:30

מנחה: 16:30

יציאת השבת: 17:58

השבת בפינסק

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת "פאר ישראל" פינסק, ברוס

סיפור לשבת

באמצע הסעודה הזדקק אבי הבן וקרא: "אבדה כף הכסף שהבאתי במיוחד עבור רבנו הקדוש", נזעק האב הדואג. מיד החלו המסובים בחיפוש מהיר אחר כף הכסף האבודה, אך משלא מצאו וחיפושיהם עלו בתוהו החלו לחשוך באורחים הזרים, ואכן כף הכסף נמצאה באמתחת אחד הזרים. כמה מן הנוכחים ביקשו להעניש את הזר על מעשהו הנפשע, וכמעט שהרימו עליו יד. משראה זאת רבם הבעל שם טוב הקדוש קרא לעומתם: "אל תגעו בו ואל תרעו לו, שמהכרת פניו ניכר בו שאינו גנב כלל". לאור ציוויו של הצדיק עזבו והניחו לו לזר והכל המשיכו בסעודה.

כעבור זמן נוסף יצאו תלמידי הבעל שם טוב הקדוש בלוויית רבם לשוח בשדה, ללמוד ולהתפלל. תוך כדי לימוד בתורת הנסתר עבר חייל הדור צורה הרוכב על סוס אציל, משראהו הבעל שם טוב הקדוש הפסיק בלימודו, פנה אליו והחל משוחח עימו כמכר ותיק. את שיחתם לא הצליחו התלמידים להבין כלל וכלל, אך סקרנים היו לדעת מה לו לרבם הנערץ ולאותו חייל פולני אציל.

משנפרדו השניים בחום ואהבה אזרו עוז כמה מתלמידיו ופנו לרבם בשאלה: "יאמר נא לנו רבנו, מה לו ולאציל זה?" נענה לעומתם הבעל שם טוב הקדוש ואמר: "זוכרים אתם כי לפני זמן מה ביקשתם לחזות ולראות את אליהו הנביא זכור לטוב? ובכן, מאז בקשתכם זכיתם לראותו שלוש פעמים אך כנראה מבלי להכיר בו ועוד שכמעט הכתם בו וחשדתם בו כגנב, הפעם הראשונה בברית בעת העלמת הספר, הפעם השנייה בברית בעת העלמת כף הכסף והפעם השלישית הייתה ברגעים אלו – חייל האצולה ששוחח עימו לפני מספר דקות".

למשמע הדברים הרכינו התלמידים ראשיהם בבושה, ולא די שלא זכו להכיר בו שזהו אליהו הנביא, עוד ביזו אותו והלבינו את פניו וכמעט שהכו בו. לפתע נשא אחד התלמידים פניו ושאל: "ומדוע לא הודיענו כבודו כי זהו אליהו הנביא?! הן ודאי היינו נזהרים בכבודו ואולי אף זוכים ללמוד ממנו תורה?" הנהן הבעל שם טוב הקדוש ראשו בשלילה וענה: "לא ולא, את אליהו הנביא אין להציג בפני איש, מי שזוכה להכיר בו בשעת מעשה ראוי הוא לראותו, ומי שאינו זוכה להכירו מעצמו, אות וסימן הוא כי אינו ראוי עדיין לכך. אך מה שברור הוא, שיש תמיד להיזהר בכבוד הבריות..."

ידוע ידעו תלמידי הבעל שם טוב הקדוש כי רבם הקדוש והנערץ זוכה לגילוי אליהו הנביא לעיתים תכופות, ומה מאוד חפצו אף הם לזכות לחזות ולראות את אליהו הנביא. ידעו הם עד כמה מרוממת המעלה לכך ועל כן חפצו בכל ליבם לזכות לחזות בו. ניגשו התלמידים לרבם הבעל שם טוב הקדוש בבקשה, כי יזכה אותם ויראה להם את אליהו הנביא. ביקשו והתחננו התלמידים שיעתר רבם לבקשתם.

למשמע הבקשה פנה אליהם רבם ואמר: "והרי אליהו הנביא נקרא 'מלאך הברית' אשר מגיע לכל ברית מילה וניתן לראותו שם, אם כן, איפה, נמתין לברית מילה הקרובה ואזי תזכו לחזות בו".

אך מאז שהסכים רבם לבקשתם איתרע מזלם ושום ברית מילה לא הייתה באזורם. כך, אט אט נשכחה מהם בקשתם.

לאחר מספר שבועות נולד בן לאחד מתושבי העיירה וכל בני העיר הגיעו להשתתף בשמחה שאמורה להתקיים אחר השחרית. בינתיים, אל בית המדרש נכנס אדם זר אשר נטל ספר אל חיקו, ישב בפניה ולמד. איש מבין הנוכחים לא שם ליבו אליו כלל וכלל. מיד אחר תפילת שחרית התקיימה הברית שאליה הגיע גם הבעל שם טוב הקדוש ושימש כסנדק.

לאחר הברית בעת סיום סעודת המצווה ביקש הבעל שם טוב הקדוש מאחד התלמידים ספר מסוים שהיה יחידי בבית המדרש. התלמיד, שעד מאוד חשקה נפשו למלאות אחר ציווי רבו מורו החל מחפש בקפידה רבה, אך משלא מצא גייס לעזרתו עוד מחבריו. כשגם הם לא מצאו פנה אחד מהם ואמר: "ראיתי בעת הברית אורח זר לומד בספר, ייתכן והוא לקח אותו".

מיד יצאו לתור אחר האורח הזר, ואכן מצאו אותו כשבאמתחתו הספר הנדרש. מיד הובילוהו כעס אל בית המדרש לרבם, להראותו את כלימתו של הגנב ואת העונש אשר ייענש. התבונן הבעל שם טוב הקדוש בנאשם ואמר: "אל תעשו לו מאומה, הכרת פניו עונה כי איננו גנב כלל". עפ"י ציווי רבם הרפו בו בזר ושלחו לנפשו.

עבר זמן לא רב ושוב בעיירה נערכה שמחת ברית מילה שאמורה להתקיים בבית המדרש אחר תפילת השחרית. אל בית המדרש נכנסו מספר אורחים זרים שבאו להשתתף בשמחת הברית. גם כאן השתתף הבעל שם טוב הקדוש ושימש כסנדק. לאחר הברית התקיימה במקום סעודת מצוה.

פניני הפרשה

הרב משה גרילק

הם למדו עתה יום יום, תוך התנסות מתמדת, כי חיים משותפים יתכנו רק תוך ויתור הדדי. תוך הכרת קיומו של הזולת. כל ניסיון של העדפה קיצונית של ה"אגו" האישי היה מביא בתנאי התיבה להתפוצצות מיידית. אז הבינו, מה הביא את הסוף על בני דורם, שתרבותם ואורחות חייהם כה הרקיבו ו"מלאו חמס". חמס, שוד ואלימות גלויים, וחמס, שוד ואלימות אלגנטיים מעוגנים היטב בחוק ומבוצעים ביעילות משפטית על ידי המכונים "צווארון לבן".

והם למדו עוד משהו. משהו חשוב ביותר. לתיבה הורשו להיכנס רק איש ואשתו. גם מן החי רק איש ואשתו. שימוש המקרא במושג "איש ואשה" גם לגבי החיות הבהמות (במקום המושג המקובל "זכר ונקבה") מורה חשיבות חידוש התא המשפחתי בדרך אל העולם החדש, שהם יהיו מניחי יסודותיו. באותה שנה חזרו למושג המשפחה "הישן" שעורר צחוק ולעג בחברת ההפקר הטרם - מבולית. אבל הם למדו, בעל כורחם למדו כי התפוררות המשפחה היא סימפטום ראשון להתפוררות החברה כולה, עד הסוף, עד המבול.

אך מכולם הגדיל נח. הוא מיצה את המבחן שהוטל לתוכו עד תומו, ובכך הצדיק את אימון האלוקים בו – כמייסד האנושות החדשה.

וכך הם דברי המדרש: "כל י"ב חודש שהיה נח בתיבה לא ראה שינה, לא הוא ולא בניו. לא ביום ולא בלילה. שהיה עוסק וזן את הבריות שעמו. והיה מגיש לכל בהמה, חיה ועוף את אכלם כלימודם ובשעות שהם למודים לאכול. יש בהמה שהיא אוכלת בשעה אחת ביום, ויש בשתיים ויש בשלוש ויש בשליש הלילה ויש בחצות ויש בקרות הגבר, והיה נותן לכל אחד מזונו בשעתו".

אם נשים לב לדברי המדרש, אם נחיה תמונת קדומים זו בדמיון, אם נעקוב אחר נח העייף והתשוש הרץ – בעזרת בניו – מבהמה אחת לשניה, מן החיות אל העופות כדי לעמוד בלוח הזמנים של סעודותיהם – נבחין כי אכן קלט את ה"מסר" והבין היטב מדוע בחרה ההשגחה העליונה דווקא דרך הצלה זו.

מתחת לתיבה, בעומק של מאות מטרים, מוטלות גוויותיהם של בני דורו שטבעו. אלו, אשר השחיתו את חברתם על האנוכיות הגסה, המצמיחה כל רע. והנה, דווקא בשעה בה מתמצה דין העולם, חייב היה הניצול היחידי מן המבול להוכיח כי ראוי הוא להצלה זו. להוכיח במעשים ולא רק במילים, כי רק המעשה המוחשי מצביע על מהות האדם האמיתי.

נח הפגין מסירות נפש יוצאת מן הכלל. הוא הפעיל את כל משאבי החסד שהיו טמונים בליבו. ובתנאים קשים ביותר, מימש תכונה זו במציאות חייה של התיבה.

והוא עמד במבחן הרפסודה. במבחן החסד וההטבה. והוא עמד בו בכבוד. יש סיכוי אפוא לעולם החדש המתדפק על דלתות התיבה.

(מתוך "עת לחשוב" – כתב עת לחשיבה יהודית)

לפני מספר שנים הצטופפו בני עמים וגזעים שונים על רפסודה בודדת בלב האוקיינוס.

הייתה זו רפסודת מחקר ומבחן. מארגני המסע רצו לבדוק באמצעותו, כיצד עומדים בעלי רקע תרבותי ואתני שונה, בלחץ הפסיכולוגי והאנושי, הנוצר מצפיפות ובדידות כמו אלו.

תוצאות המחקר לא החמיאו למשתתפים בניסוי. על הרפסודה התחוללו מריבות קולניות ושקטות. "התושבים" שהצטופפו עליה, נגררו לסכסוכים קטנוניים, פיתחו יחסי קנאה ותחרות, וזאת למרות תרבותם הגבוהה יחסית, תואריהם האקדמיים ומעמדם בחברה ממנה יצאו להרפתקה ימית זו. מתחת לעלי התאנה של הנימוס והמוסר המקובלים נגלתה להם דמות שונה של עצמם, לא סימפטית במיוחד.

לא הייתה זו רפסודת המבחן הראשונה. הראשונה, יצאה לדרך לפני אלפי שנים. הלחצים שהופעלו עליה היו בלא השוואה לאלו שעל הרפסודה המודרנית. קבוצת הניסוי הקדומה, לעומת זאת, עמדה בכבוד במבחן שנכפה עליה, והיא יצאה ממנו מחושלת. היא אפילו הניחה את היסודות לעולם חדש – צעיר, בריא ורענן.

זהו סיפורו של נח ובניו, פליטי דור המבול.

נח, אנו מוצאים במקרא, מצא חן בעיני האלוקים, נח ראוי להצלה יחידי מכל בני דורו המנוון והאבוד מבחינה מוסרית. אולם למרבה הפלא כך האלוקים הצלה זו בתנאים קשים מנשוא. במשך שנה שלמה היה עליו לצוף על פי מי התהום שגאו, בתוך תיבה סגורה בחברת כל ממלכת החי. חבריו ושותפיו למסע ההצלה היו פילים, ג'רפות, קופים ונמרים, חזירי בר ותרנגולות בית, הינשוף והיתוש, ובעצם מי לא?

הוא אשר אמרנו: בלא השוואה לתנאים על הרפסודה המוכרת לנו מן הכרוניקה העיתונאית.

אך השאלה עולה מאליה, מדוע בחר אלוקים דרך הצלה מתישה זו? למה גזר עליהם שנה של שחיקה פסיכולוגית, מריסת עצבים מלאה, והצטברות של מרירות עקב לחץ, דוחק וצפיפות?

כלום לא יכול היה האלוקים - הכל יכול - להצילם בצורה שונה?

התשובה היא: לא.

כפי שמתברר לא הייתה תיבת נח תיבת הצלה, כי אם - תיבת מבחן. מבחן לנח ולמשפחתו. אולי גם מבחן לכל החי שנדחס לתוכה. מבחן שהשעה הקשה הכתיבה אותו. מבחן שהיה תוצאה הגיונית משואת המבול אשר השתוללה אותה שעה ביקום כולו.

והמבחן גורלי, כי בו תלוי עתיד האנושות.

פגישת ניצולים זו בתיבה, כפתה עליהם מושג שנשכח – **חיים משותפים**. הם קלטו מחדש בכורח המציאות מושגים וערכים שנשחקו באותה תרבות וחברה השקועות עתה עמוק בתהום המים שמתחתם.